

Gönderim Tarihi: 14.10.2021

Kabul Tarihi: 24.10.2021

Yayınlanma Tarihi: 06.12.2021

**YEREL YÖNETİM VE KENTSEL GÜVENLİK LKS ÜZERİNE BİR İnceleme:
BANDIRMA ÖRNEĞİ ***

Maide YAZICI¹

Refik YASLIKAYA²

Öz

Kentlerde her geçen gün artan nüfus, kentlerin kontrolünü zorlaştırmakta, suç oranlarını artırmakta ve yaşam kalitesini düşürmektedir. Kentlerde ortaya çıkan tüm bu problemler ise güvenlik açığına neden olmaktadır. Özellikle büyükşehirler sorunların daha fazla karşılaşıldığı alanlar olmakta ve genişleyen sorumluluk alanı içerisinde güvenlik alanında sunduğu hizmetlerin önemi artarak devam etmektedir. Bu çalışmada kent ve güvenlik arasındaki ilişki yerel yönetim boyutunda incelenmiş, Bandırma ölçeğinde 18 yaş ve üzeri 500 kişiden (262 Kadın, 238 Erkek) kentsel güvenlik algısı anketi yoluyla toplanan veriler ile katılımcıların kentsel güvenlik algısı tespit edilmiştir. Kent ve güvenlik konusunda var olan sorunlar ve çözümleri ile katılımcıların bu konuda kimi sorumlu gördüklerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kent, Güvenlik, Kentsel Güvenlik, Yerel Yönetim

**AN INVESTIGATION ON THE RELATION OF LOCAL GOVERNMENT AND
URBAN SECURITY: THE SAMPLE OF BANDIRMA**

Abstract

The increasing population in the cities makes it difficult to control the cities, increase the crime rates and decrease the quality of life. All these developments in cities cause security gaps. Especially metropolitan cities are the areas where problems are encountered more and the importance of the services they provide in the field of security continues to increase within the expanding area of responsibility. In this study, the relationship between the city and security was examined at the level of local administration, and the urban security sense of the participants was determined with the data collected through the urban sentiment questionnaire from 500 people (262 women, 238 men) aged 18 and over on the Bandırma scale. The existing problems and solutions in the field of city and security, as well as whom the participants deem responsible in this regard were mentioned.

Keywords: City, Security, Urban Security, Local Government

* Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programında devam eden “Bir Yerel Yönetim Sorumluluğu Olarak Kent Güvenliği: Balıkesir İli Bandırma İlçesi Örneği” adlı yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiş bir makaledir.

¹ SBE Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, E-posta: ulucanmaide@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-3003-0828

² Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi İİBF, E-posta: refikyaslikaya@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-4419-2388

G R

Nüfusun günden güne arttığı kentler, bir değişim sürecini ifade etmektedirler. Bu değişim süreci içerisinde olumlu ve olumsuz olarak ortaya çıkan faktörler kenti ve kentsel yaşamı derinden etkilemektedir.

Bir kenti kent yapan özelliklerin başında, içinde yaşayan bireylerin güvenliğinin sağlanması gelmektedir. Nüfusa paralel olarak artan sorunların iç içe geçtiği kentlerde, güvenlik önemli sorunlu alanlardan birini teşkil etmektedir. Kalabalık ve heterojen yapısı ile sosyal kontrolün azaldığı kentlerde önlem alınmadığı takdirde sorunlar günden güne artış göstererek ilerlemektedir.

Kentlerin birbirinden farklı yapı ve özellik göstermesi güvenlik kavramını etkilemeye ve bu farklılıkların kent güvenliği üzerinde ayrı etkileri ortaya çıkarmaktadır. Bu farklılıklardan olan kentin nüfus büyülüğu ve kentleşme oranı, kent güvenliği üzerinde önemli etkileri olan değişkenlerdir. Artan nüfus büyülüğu ve kentleşme oranı ile birlikte kente kırdan farklı olarak gelişen yapı ve ilişkiler, kentsel güvenlik olgusunu zayıflatmaktadır.

Kentin büyümesi sonucu daha karmaşıklaşan yapı, metropoliten alanlarda güvenlik sorunlarıyla daha fazla karşılaşmasına neden olmaktadır. Böylece kentler kırdan farklı olmanın yanında kendi aralarında da büyük ve küçük kentler olarak farklılıklar göstermektedirler. Metropoliten alanlarda işsizlik, barınma ihtiyacının karşılanamaması, yabancılaşmış bireyler, aidiyet duygusunun olmaması, sosyal kontrolün zayıflaması, hizmetlerin yetersiz kalması vb. sorunlarla sık sık karşılaşılmaktadır. Bu sorunlar ise güvenlik açığına yol açmaktadır.

Hızla büyümeye sonucu sağıksız kentleşen alanlarda ortaya çıkan güvenlik sorunu, bu durumun yerel yönetim özelinde incelenmesi gerekliliğini arttırmıştır. Yerel düzeyde küçük gibi görünen sorunların çözümü bütünde daha büyük sorunların önlenmesine yardımcı olmaktadır. Bu nedenle yerel yönetimlerin bu konuda uygulayacakları politikalar büyük önem arz etmektedir.

Yapılan bu araştırma, kentsel güvenlik konusunda merkezi yönetimin sorumluluğunun yanında belediyelerin sorumluluğunun önemini vurgulamayı amaçlamaktadır. Ayrıca 6360 sayılı kanun ile büyükşehir belediyelerinin sınırları genişlemiştir. Bu genişlemenin sınırları içindeki bir ilçe belediyesi için güvenlik konusunda hangi sorumlara yol açabileceği üzerinde durulmuştur. Sonrasında yapılan alan araştırmasında Bandırma'da yaşayan vatandaşların güvenlik algısı tespit edilmiştir. Buradan hareketle çalışmanın güvenli bir kent konusunda yapılacak olan araştırmaların geliştirilmesi noktasında alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YEREL YÖNETİMDE KENTSEL GÜVENLİK

Güvenlik ve özgürlük arayışı, insanlığın tarih sahnesine çıkışından bu yana var olan bir durumdur (Davutoğlu, 2002: 32). Tarihsel süreçte güvenlik, toplumların ve devletlerin dikkatle üzerinde durdukları ve buna göre politikalar, stratejiler geliştirdikleri en temel unsurlardan biridir.

Huzurlu ve güvenli bir ortamda yaşamak bireyler için diğer pek çok şeyin başında gelmektedir. Toplumsal bir ihtiyaç olarak güvenlik, toplumda huzurun, sükûnetin ve güvenliğin devamlı bir şekilde sağlanması anlamına gelir. Bireylerin toplum halinde yaşayabilmelerinin vazgeçilmez bir koşulu olan güvenlik için kamu düzeni şarttır (Toprak, 2001: 130-131).

Temelde kamu düzeninin ve bununla birlikte güvenliğin devlet ile sağlanacağı düşünülmektedir. Güvenlik, devletin kuruluşunu sözleşmeye bağlayan toplum sözleşmesi kuramcıları J.J. Rousseau, J. Locke ve T. Hobbes'a göre devletin kuruluş nedeni olarak görülmüştür. Locke ve Rousseau doğa durumunda düzen ve barış ortamının olduğunu ancak bunun bir şekilde bozulduğunu, bu nedenle güvenliği sağlamak adına devletin kurulduğunu savunmaktadır. Hobbes'a göre ise doğal durumda insanlar ölüm korkusu ve şiddet eğiliminin hüküm sürdüğü, herkesin hayatı kalabilmek adına kendi gücü ve olanakları ile her şeyi yapmakta özgür olduğu, sürekli bir savaş hali içinde yaşamalarını sürdürmüştür. Bu durumda insanlar kendi bireysel güvenliklerini sağlamak için her çeşit araç üzerinde doğal olarak hak sahibi olurken, karşılıklı ilişkileri de bunun temelinde şekillenmiş ve birbirlerine karşı konumları karşılıklı korkunun belirleyiciliğinde olmuştur. Bu güvensiz, korkunun ve bencilliğin baskın olduğu doğal durumdan, sürekli güvenlik ve barışı sağlayabilmek için bir sözleşme ile devlet kurulmuştur (Ekici, 2006: 81).

Yaklaşık olarak yedi bin yıllık geçmişe sahip, bireylerin yaşamlarında yön verici konumda olarak insanlık tarihinin önemli bir bölümünü oluşturan kentlerin (Bookchin, 1999: 12) oluşumuna kaynaklık eden etmenlerden biri güvenlik ihtiyacı olmuştur. Tarihte kurulan ilk kent örnekleri incelendiğinde, Mısır, Sümer, İndüs havzasında yaşayanlar yerleşim alanlarını korumak, ekonomik hammaddeleri sağlamak amacıyla başlattıkları ticaretin, güvenliğini sağlayacak, malları ve çalışanları koruyacak görevlilere ihtiyaç duymuşlardır (Childe, 2001: 104). Kentin etrafının surlarla çevrilmesi de Fırat yakınlarındaki ilk topluluklarda ortaya çıkmıştır. Sur, askeri yönünün yanı sıra kent üzerinde aktif egemenlik sağlamaının aracı olmuştur. Böylece kent ile kır kesin bir şekilde birbirinden ayrılırken, dışarıdan gelebilecek tehlikelere (vahşi hayvan saldıruları, göçbe hırsızlar ile işgalcilerin saldıruları gibi) karşı tam bir güvenlik duygusu sağlanmıştır (Mumford, 2007: 87). Sanayi devrimi ile başlayan köklü dönüşümler, kentin toplum içindeki yerinde ve kendi iç yapısında önemli değişimler ortaya çıkarmıştır (İşik, 1999: 163-175). Surların yıkılmasıyla birlikte sadece bir kentin değil, tüm ülkenin savunması önemli duruma gelmiştir. Siyasi açıdan ayrıcalıklı durumda bulunan kentlerin bu ayrıcalıkları son bulmuştur. Kentler siyasi açıdan yalnızca yerel özerkliğe sahip bir idari merkez durumunda konumlandırılarak, kent içerisindeki sınıfsal yapıda hukuki farklılıklara son verilmiştir (Begel, 1997: 14).

Bugün modern, post-modern, küresel birçok etkenin karşılıklı etkileşimi sonucu şekillenen (Karakurt, 2006: 18) kentlerde güvenlik, bir kentsel hak olarak görülmektedir. Çeşitli tehdit ve saldırılara karşı korunaklı ve güvenli bir yaşam hakkını savunan "Avrupa Kentsel Şartı"nda (Tekeli, 2011: 186), kent güvenliğinin düzenlendiği başlık altında güvenlik konusunda ana ilkeler yer

almaktadır. Bu ilkelere göre suç çok çeşitli sebeplere dayanan bir unsurdur. Bu nedenle çözümü konusunda da çeşitlilik sağlanmalıdır ve yerel düzeyde, seçilmiş temsilciler, resmi görevliler, kolluk kuvvetleri, yargı organları, sosyal danışmanlar ve birlikler işbirliği içinde hareket etmelidir (Council of Europe, 1992). Bu konuda merkezi hükümetin sorumluluğunun yanında yerel yönetimin sorumluluğu önem kazanmıştır.

Vatandaşların mahalli müsterek ihtiyaçlarını karşılamada önemli birimleri oluşturan yerel yönetimler ve merkezi yönetim arasında hizmet sunumu konusunda yaşanan ayrımda genellikle hizmetlerin bölünebilir ve bölünmezliğine göre sınıflandırma yapılmaktadır. Güvenlik hizmeti ise tarih boyunca bölünemeyen hizmetler arasında yer alıp, merkezi yönetim tarafından sunulmuş önemli bir kamu hizmeti olmuştur. Geçmişten bugüne yaşanan süreç içerisinde yeni kazanımlarla ilerleyen ve önemini korumaya devam eden güvenlik hizmetinin sunumunda merkezi yönetimin önemini yanında belediyelerin bu alanda sunacakları hizmetlerin önemi de artmıştır. Belediyeler güvenlik birimleri oluşturmuş hatta bazı belediyelerde bu hizmet alanı özelleştirilmiştir (Aydın, 2009: 131). Bu noktada yerel düzeyde güvenlik ihtiyacını karşılayan birimlere (zabıta, özel güvenlik, köy bekçileri ve köy korucuları) düşen görevler önem kazanmıştır.

Polis, güvenlik ihtiyacını sağlamada, kentlerde suç önleme ve düzen tesisiinde genel yetkili birimdir. Ancak günümüz kentlerinde, kentliye ve kente karşı işlenen suçların önemi, artan nüfus ve sosyal kontrolün azalmasıyla artmıştır. Bu da bu ihtiyacın yalnızca polis güçleri tarafından karşılanması zorlaştırmıştır. Bu durumda zabıta birimlerinin sunduğu hizmetlerin önemi artmıştır (Toprak, 2016: 191). Zabıta, karmaşıklaşan kent yaşamı içerisinde beldenin düzeni, sağlığı ve huzurunun korunması, belediye organlarının bu amaçla aldıkları kararların yürütülmesinde, yaptırımların uygulanmasında, belde halkın esenliğinin sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır (Erkul ve Karakılçık, 2000: 92). Yasalarla kendisine verilmiş görevleri yerine getirirken, halkla diğer kurumlardan çok daha yakın ve yüz yüze ilişkiler kuran zabıta teşkilatının (Karatepe, 2005: 203), günümüzde kentlerde işlenen suç oranlarının artması ile önemi artmış bulunmaktadır. Görevleri incelendiğinde kent güvenliğine yönelik etkin görevleri olduğu görülmektedir. Örneğin, köyden kente artan göç oranları ile bireylerin konut sorununa çözüm olarak bulduğu, hazine arazisi ya da sahipli araziler üzerine kanuna aykırı şekilde yapılan (İmar Kanunu, 1985), gecekondu yapılanmaları konusunda zabıta, bu yapılanmaların önüne geçmek, gecekondu yapılarını tespit ederek, fen elemanları gözetimi ile yıkılarak gerekli önlemlerin alınmasını sağlamakla yükümlüdür (Belediye Zabıta Yönetmeliği, 2007). Kent güvenliği konusunda önemli etkileri bulunan bu bölgelerde, tümüyle suçluluk bölgesi olarak değerlendirilemese de (Özek, 1974: 127), işsizlik gibi ekonomik sorunlar ile kente uyum ve kentligeşememe gibi sorunların yol açtığı güvenlik problemleriyle karşılaşmaktadır. Gecekondular gibi kentte, sağlığa aykırı gıdaların satılması, açık kalan kuyu, mahzen, kanalizasyon kapakları, tekniğine uygun olmayan ruhsatsız yapıların çökme riski, trafikte meydana gelebilecek tehlikeler, dilenciler, halkın ortak kullanımına ayrılmış alanların işgal edilmesi, çevresel gürültü ve

hafriyat, inşaat ve yıkıntı atıkları ile çevrenin kirletilmesi gibi pek çok kentte huzurlu, güvenli bir şekilde yaşam sürdürülmesini engelleyen durum zabıtanın hizmet alanı içerisinde yer almaktadır (Belediye Zabıta Yönetmeliği, 2007).

İş yükünü hafifletecek diğer bir birim olan özel güvenlik ise yerel düzeyde güvenlik hizmeti sağlarken, kanunda sıralanan yetkilerini yalnızca görev süresince ve görevli oldukları alan içerisinde kullanabilir. Önleyici nitelikte olan bu görevleri sırasında suç ve suç unsurlarından biriyle karşılaşmaları dâhilinde, yapmaları gereklî olan genel kolluk görevlilerine bildirmektir (Karakurt ve Bal, 2013: 95). Genellikle yardımcı kolluk olarak görülen bu birimler, kentlerde artan nüfus sayısına paralel suç oranlarının da artması ve devletin sunduğu güvenlik hizmetlerinde toplumun tüm kesimlerine ulaşmasının zorlaşması üzerine, eğitim ve sağlık alanlarında olduğu gibi güvenlik alanında da özel sektörde yer verilmeye başlanmıştır (Eryılmaz, 2006: 124).

Yerel güvenlik hizmeti sağlayan birimlerin ve genel kolluk kuvvetlerinin yerel düzeydeki hizmet yükü, artan kent nüfusu ve kentleşme oranı ile artmıştır. Buna ek 6360 sayılı kanun ile sorumluluk alanı genişleyen büyükşehir belediyelerinde jandarmanın yürüttüğü kolluk hizmeti bundan sonra polisin görev alanına girmektedir. Ancak polis tarafından kullanılan araç ve silah gibi ekipmanlar kırsal alanda, dağlık bölgelerde kullanım için uygun değildir. Kentte normal bir araç kullanılabilirken, kırda engebeli arazi için uygun bir taşit gerekmektedir. Yine kentte suçluyu yakalayabilmek için gereklî olan silah ile kırda engebeli, dağlık arazide suçluyu yakalamak için gereklî olan silah farklıdır. Bunların yanında bu durum mevcut personel miktarı açısından da sorun teşkil etmektedir (Gözler, 2013: 69). Ayrıca Balıkesir gibi geniş sınırları içerisinde kırsal alanların fazla yer kapladığı, ilçeler arasındaki mesafenin uzun olduğu büyükşehirlerde bu yeni sistemin uygulanmasında çeşitli güçlükler bulunmaktadır. Bu durumda belediyelerin tam, eksiksiz, etkin ve kaliteli hizmet sunma imkânı azalacaktır. Büyükşehir belediyesi sadece sınırlarına dâhil edilen alanlara hizmet görmekte zorlanmakta kalmayıp, esas sorumluluk alanı olan merkez ilçedeki hizmetleri sunmakta güçlük çekecektir (Gül ve Batman, 2013: 36).

6360 sayılı yasayla il mülki sınırı büyükşehir olarak belirlenen ancak kırsal alanları kentsel alanlarından daha geniş bir coğrafyaya yayılan Balıkesir gibi kentlerin yurttAŞlarının temel ihtiyaçları arasında belirgin farklar olması kaçınılmazdır. Örneğin 6360 sayılı kanun öncesi köy olan yerleşim birimlerindeki bireyler tarım ve hayvancılıkla uğraşarak hayvanlarına yönelik, su ihtiyaçlarını karşılayacak bir çeşmeye veya kuyuya, evinin yanında bir ahıra, hayvan gübresini rahatlıkla koyabileceği bir alana, hayvanlarının rahatça otlayabileceği ve serbestçe gecebolecekleri bir alana ihtiyacı vardır. Kentte yaşayan ve çalışan biri ise gürültü olmayan, korkusuz bir şekilde evine işine gidebileceği, temiz bir çevrede yaşayarak işe gidip gelirken ayakkabılarının çamur veya hayvan pisliği ile kirlenmediği bir ortamda yaşamak ister (Gözler, 2013: 74). Bireylerin bu ve benzeri ihtiyaçlarının uygun şekilde karşılanması, yaşadıkları bölgede hayatlarını güven içerisinde devam ettirebilmeleri açısından önemlidir.

Büyükşehir belediyelerinin içerisinde mevcut ilçe belediyeleri arasında farklılıklar bulunmaktadır. İlçe belediyelerin güvenlik açısından hizmet yükü birbirinden farklıdır. Örneğin Ankara'nın merkezi konumunda bulunan Kızılay bölgesini içinde barındıran Çankaya Belediyesinde alınması gereken güvenlik önlemleri ile Ankara'nın Etimesgut, Keçiören gibi ya da merkeze daha uzak olan Kızılcahamam, Kazan gibi ilçelerinde alınması gereken güvenlik önlemleri arasında farklılık bulunmaktadır. İktisadi faaliyetlerin yoğun olduğu ve gün içerisinde nüfusun arttığı, trafığın yoğunlaştığı kent merkezleri bakımından gerekli güvenlik önlemleri de artmaktadır. Nüfusun günün gece ve gündüz saatleri için büyük farklılık gösterdiği Kızılay bölgesinde gün içerisinde yaşanan yoğun hareketlilik nedeniyle alınan güvenlik önlemlerinin arttırılması gerekmektedir. İlçeler arasındaki farklılıklar göz önünde bulundurularak buna uygun politikalar üretilmesi ve güvenlik önlemlerinin alınması yaşam kalitesini artıracaktır.

Sosyal sınıflaşmanın yol açtığı mekânsal ayrışma sonucu ortaya çıkan farklılıklar kentte bölgeler arasında güvenlik ihtiyacının farklılaşmasına neden olmaktadır. Sosyal sınıflar arasındaki ayırm kente yansımaktadır. Örneğin ekonomik açıdan alt gelirli sınıfların yaşadığı mekânlar genellikle kentin çöküntü, gerilemiş ve değer kaybetmiş alanlardır. Buna karşılık yüksek ve orta gelirli gruplar ise daha çok kaliteli, güvenlikli sitelerin bulunduğu ve genellikle kent merkezinden uzak bölgeleri tercih etmektedirler. Bu mekânsal ayrışma, sosyal sınıflar arasına bir çizgi çekerek, alt gelirli grupların kent hizmet ağının dışında kalmasına neden olmaktadır. Böylece hizmetlere ve kaynaklara erişim de eşitsiz bir şekilde gerçekleşmektedir. Özellikle büyükşehirlerde bu ayırm daha belirgin olarak gözlemlenmektedir. Artan kent nüfusu, hızlı kentleşme, mekânsal ayrışmanın da artmasına neden olmaktadır. Birçok açıdan dezavantajlı kalan alt gelirli gruplar ise suça kaynaklık edebilmekte ve güvenlik açığına sebep olabilmektedirler. Oysaki kentsel güvenlik kavramı kente yaşayan herkesin uygun bir ortamda, güven içinde yaşama hakkına sahip olmasını ifade etmektedir.

BÜYÜK EH R BELED YES SINIRLARI Ç NDE YER ALAN B R LÇE BELED YES OLARAK BANDIRMA'DA KENTSEL GÜVENLİK ALGISI

690 km² alanı, 158.857 nüfusu, 60 km kıyı uzunluğu bulunan Balıkesir Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki Bandırma ilçesi, Balıkesir'in önemli ilçeleri arasında yer almaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre ilçe nüfusu artış göstermektedir. Buna göre 2007 yılında 128.603 olan nüfus 2020 yılına gelindiğinde 158.857'ye ulaşmıştır (TÜİK, 2021). İlçenin kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşım imkânları oldukça genişir. Karayolu bağlantısı bulunan Balıkesir ile Ege Bölgesi'ne ve Güney'e, Bursa ile tüm Anadolu ve İstanbul'a, Çanakkale üzerinden ise Trakya'ya rahatlıkla ulaşım sağlanabilmektedir. Denizyolu ulaşımında avantajlı bir konumda bulunan Bandırma gelişmiş ve donanımlı limanı ile Marmara Bölgesinin giriş kapısı konumundadır. 1998'den itibaren devam eden İstanbul-Bandırma arası hızlı feribot ve deniz otobüsü seferleri ulaşımda büyük kolaylıklar sağlayarak, İstanbul ile ulaşımı iki saatte düşürmüştür. Demiryolu ulaşımında ise Balıkesir, Akhisar, Manisa ve

İzmir'e karşılıklı seferler düzenlenerek ulaşımda bir alternatif sunmaktadır (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2020). İstanbul, İzmir ve Bursa gibi metropoliten şehirlerle bağlantısı bulunan Bandırma, önemli tarımsal ve sanayi üretimlerinin merkezi konumunda olan bir liman kentidir. Yolcu ve ticari hareketliliğin fazla olduğu bu kentte, denizyolu ile yapılan ulusal ve uluslararası ticaret ve yolcu sirkülasyonu ile kentte güvenlik açığının meydana gelmesi olası bir durumdur. Bu nedenle limanın ve oluşabilecek güvenlik tehdidinin kontrol altında tutulması önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra, geopolitik açıdan önemli bir konumda yer alan bu bölgede, genel nüfus eğilimindeki artış ve buna bağlı olarak konut ve iş yeri sayısındaki artış alınacak güvenlik önemlerinin önemini de artırmaktadır.

Ara tırmalanın Amacı, Kapsamı ve Yöntemi

Bu araştırmanın amacı Bandırma ilçesinin güvenlik sorunlarına yönelik bir durum analizi yapmaktadır. Bu kapsamda vatandaşların yaşadıkları kentin güvenlik sorunlarıyla ilgili düşünceleri ve bu sorunların çözümünde daha çok kimi sorumlu gördükleri tespit edilmek istenmiştir. Araştırma yöntemi betimsel nitelikte tarama (anket) modelindedir. TÜİK verilerine göre 1.240.285 nüfuslu Balıkesir Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki Bandırma İlçe Belediyesi'nin 158.857 kişilik nüfusu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır ($N=158.857$). Araştırmanın örneklemi ise Balıkesir Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki Bandırma İlçe Belediyesi'nde yaşayan 18 yaş ve üzeri 262 kadın, 238 erkek olmak üzere toplam 500 kişiden oluşmaktadır.

Örneklem hakkında bilgi sağlamak için araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formunda öncelikle demografik sorulara yer verilmiştir. Daha sonra bireylerin yaşadıkları kente kendilerini ne derece güvende hissettiklerine yönelik sorulara yer verilerek bu konudaki düşünceleri derinlemesine incelenmiştir.

Araştırma dahilinde yapılan istatistiksel analizler, SPSS 24. SPSS Inc., Chicago, Illinois, ABD istatistik paket programı aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, kullanılan istatistik yöntem olarak; betimsel istatistikler (frekans, yüzde hesaplamaları) kullanılmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların, cinsiyetleri, yaşları, medeni durumları, eğitim düzeyleri, meslekleri, aylık gelirleri, yaşadıkları semt/mahalleler, kentte yaşam süreleri, kent merkezine uğrama sıklıkları ve oturdukları ev türü şeklinde demografik sorulara yönelik analiz sonuçlarının yüzdelik dağılımlarına bu bölümde yer verilmektedir. Tablo 1'de katılımcıların demografik özelliklerine yönelik frekans ve yüzde dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 1 Katılımcıların Demografik Özelliklerine Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları

DE	KENLER	N	%
Cinsiyet	Kadın	262	52.4
	Erkek	238	47.6
Yaş	18-25 yaş	77	15.4
	26-33 yaş	104	20.8
	34-41 yaş	124	24.8
	42-49 yaş	98	19.6
	50 yaş ve üzeri	97	19.4
Medeni Durum	Bekâr	166	33.2
	Evli	334	66.8
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	47	9.4
	Lise	175	35.0
	Üniversite	247	49.4
	Lisansüstü	31	6.2
Meslek	Memur	73	14.6
	İşçi	57	11.4
	Esnaf	60	12.0
	Serbest Meslek	34	6.8
	Akademisyen	17	3.4
	Emekli	50	10.0
	Öğrenci	45	9.0
	Ev Hanımı	88	17.6
	Diğer	76	15.2
Aylık Gelir	0-2000	125	25.0
	2001-4000	165	33.0
	4001-6000	124	24.8
	6001 ve üzeri	86	17.2
Yaşanılan Mahalle	100. Yıl	20	4.0
	17 Eylül	50	10.0
	600 Evler	61	12.2
	Ayyıldız	27	5.4
	Bentbaşı	11	2.2
	Çınarlı	17	3.4
	Günaydin	12	2.4
	Hacıyusuf	34	6.8
	İhsaniye	82	16.4
	Levent	28	5.6
	Paşabayır	54	10.8
	Paşakent	37	7.4
Yaşam Yılı	Paşakonak	27	5.4
	Sunullah	40	8.0
	1-5 Yıl	93	18.6
	6-10 Yıl	59	11.8
Kent Merkezine Uğrama Sıklığı*	11-15 Yıl	39	7.8
	16 ve üstü	309	61.8
	Nadiren	57	11.4
Oturulan Ev Türü	Bazen	164	32.8
	Sık Sık	279	55.8
	Müstakil Ev	43	8.6
	Apartman	295	59.0
	Güvenlikli Site	35	7.0
	Güvenliği Olmayan Site	127	25.4

* Kent merkezine uğrama sıklığında hiç cevabını veren katılımcı yer almamıştır.

Tablo 2 Katılımcıların Bandırma'da Güvenlik Açısından Gördükleri En Önemli Soruna İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sorun	n	%
Trafik Sorunları ve Yollarda Altyapı Eksikliği	136	27.2
Kolluk Kuvvetlerinden Kaynaklı Sorunlar ve Asayiş Eksikliği	101	20.2
Herhangi Bir Güvenlik Açığı Yoktur	52	10.4
Alkol ve Madde Kullanımı	43	8.6
Sokak Hayvanları	33	6.6
Çarpık Kentleşme ve Kentsel Dönüşüm	31	6.2
Beşeri Sorunlar	26	5.2
Kente Göç ve Turizm Kaynaklı Nüfus Artışı	23	4.6
Güvenlik Kamerası ve MOBESE Eksikliği	17	3.4
Afet Riskine Dayaniksız Yapılar	13	2.6
Sokak Aydınlatması	11	2.2
Çevre Kirliliği	10	2.0
Altyapı	4	0.8

Katılımcılara Bandırma'da güvenlik açısından en önemli sorun sorulduğunda, yukarıdaki tabloya göre verilen cevaplarda ilk sırada trafik sorunları ve yollarda alt yapı eksikliği %27.2 oranı ile yer almaktadır. Verilen cevaplar; trafik akışının yoğunluğu, yolların yetersiz ve bakımsız olması, park alanlarının yetersiz kalması, trafik ışıklarının eksikliği, yaya geçitleri ve kaldırım sorunu üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu sorunların neden olduğu riskler kentte güvenlik açığına neden olacaktır. Kentte trafik güvenliğinin sağlanamaması yaşam kalitesini düşürecektir. Artan nüfus yollarda güvenliğin sağlanmasına duyulan ihtiyacı arttırmıştır. Bireylerin yaşadıkları kentte kendilerini güvende hissetmeleri açısından önemli bir alanı oluşturan trafik ve yol güvenliği açısından güvenliği sağlayacak çözümler göz ardı edilmemelidir. Kentsel trafik düzeninin sağlanması ve yol bakım ve onarım çalışmaları için belediye görevlerini yerine getirmelidir. Öncelikle kent, trafik sorularına sebep olmayacak şekilde tasarlanmalı; binalar arasındaki mesafe, yol genişliği ve kaldırımlar dikkate alınarak bırakılmalı, araçlar için uygun park yerleri bırakılmalı, yaya ve bisikletli güvenliği sağlanmalı, gerekli yerlere trafik lambaları ve levhaları konulmalı, yol bakım çalışmaları aksatılmadan yapılmalı ve çalışmalar sırasında gerekli önlemler alınmalıdır.

Tablo 2'e göre Bandırma'da güvenlik açısından en önemli ikinci sorun %20.2 oranıyla kolluk kuvvetlerinden kaynaklı sorunlar ve asayiş eksikliğidir. Denetimlerin az olması, personel sayısının yetersiz kalması, hırsızlık, dilenciler verilen cevaplarda sorunlu alanlar olarak görülmektedir. Polis, jandarma ekipleri, zabıta birimleri, yeterli personel sayıları ile denetimleri arttırarak asayişin sağlanması, kente güvenlik algısının oluşmasını böylece kentte yaşam kalitesinin artmasını sağlayabilmektedirler. Belediyenin sorumluluk alanının genişlemesi, göç alan bir ilçe olması ve artan kentleşme oranı kolluk kuvvetlerine düşen yükü arttırmıştır. Polis ve jandarmanın yerel düzeyde sunduğu güvenlik hizmetleri vatandaşlar tarafından eksik ve sorunlu bulunmuştur. Vatandaşlar, polisin alacağı önlemeye yönelik tedbirleri önemli görmüşlerdir. Ayrıca vatandaşlar zabitanın sunduğu; kaldırım işgallerinin önlenmesi, sokak hayvanlarının toplanması, dilencilere izin verilmemesi,

pazarların denetlenmesi, altyapı çalışmalarında gerekli önlemlerin alınması gibi hizmetlerin iyileştirilmesi ve daha etkin hizmet sunumu bekentisi içerisinde dirler.

Dördüncü sırada %8.6 oranı ile alkol ve madde kullanımının yer almaktadır. Kamuya açık alanlarda alkol kullanımı, alkol satışının yapıldığı mekânlar katılımcılar tarafından güvenlik açığını sebebiyet veren etkenler arasında görülmektedir. Alkol ve madde kullanımının suç arasındaki doğru yönlü bir ilişki olduğunu gösteren araştırmalar (Balcıoğlu vd. 2001; Sayal vd. 2005; Karakartal, 2020) gibi bizim araştırmamızda da alkol ve madde tüketimi kentsel güvenlik sorunu olarak kabul edilmiştir.

Yapılan alan araştırması neticesinde, %6.6 ile sokak hayvanları beşinci sırada yer almaktadır. Katılımcılar başıboş gezen sokak hayvanlarının insan güvenliği açısından tehdit oluşturduğunu düşünmektedirler. Bu noktada belediyelerin yürüttüğü sahipsiz hayvanların toplanması, gerekli bakımlarının ve aşılarının yapılması, kısırlaştırılmaları ve kayıt altına alınmaları, yaralı, hasta hayvanlar için veterinerlik hizmetleri yürütülmeleri, sahiplendirilmek üzere geçici bakım evlerinde tutulmaları vb. hizmetleri kent güvenliği açısından önemli hizmetlerdir.

Yine tabloya göre yapılan sıralamada altıncı sırada %6.2 ile çarpık kentleşme ve kentsel dönüşüm yer almaktadır. Kentlerde hızla artan nüfus sonucu kentin plansız büyümesi, gecekondulaşma, eskiyen yapılar, şeksiz ve düzensiz yapılasmalar, yeşil alanların ve çocuk parklarının eksikliği, kent tasarıminın engelli bireyler için uygun olmaması, kentsel dönüşümün sağlanamaması gibi gerekleler kentsel güvenlik açısından sorunlu alanlar olarak gösterilmiştir. Kentsel güvenlik sorunu çarpık kentleşmenin yol açabileceği birçok sorunun başında gelmektedir. Bu noktada kente göçün kontrol altına alınması, konut ihtiyacına üretilen çözümler, kentin planlı büyümesi ve yapılması çalışmaları kentsel güvenlik açısından büyük önem arz etmektedir.

Yedinci sırada %5.2 ile beşeri sorunlar yer almaktadır. Verilen yanıtlarında insanların bilgisizliği, duyarsızlığı, sorumsuzluğu ve ihmalkârlığı güvenlik açısından sorunlu olarak görülmüştür. Kente karşı duyarlılığın oluşturulması amacıyla belediyelerin yapmış olduğu çalışmalar önemlidir. Eğitimler, bilgilendirmeler kentte karşı sorumluluğumuzu artıracak, kentte başta güvenlik olmak üzere birçok sorunun çözülmesine kaynaklık edecektir.

En önemli güvenlik sorununun tespitine yönelik soruya verilen cevaplar arasında diğer sorunlar ise %4.6 ile kente göç ve turizm kaynaklı nüfus artışı, %3.4 ile güvenlik kamerası ve MOBESE, %2.6 ile afet riskine dayanıksız yapılar, %2.2 ile sokak aydınlatması, %2.0 ile çevre kirliliği, %0.8 ile altyapı şeklinde sıralanmaktadır. Her biri kentsel güvenlik açısından oldukça önemli olan bu kategorilerde gerekli çalışmalar yapılmalı, önlemler alınmalıdır. Her ne kadar katılımcılar arasında sorunlu görülen alanlar sıralamaya konulsa da her bir katılımcının kentte güvenlik açısından sorunlu gördüğü alanların her biri konusunda aynı özen ve titizlikle çalışmalar yürütülmeli, toplumun genelinin kentte güvenle yaşaması sağlanmalıdır.

Çıkan sonuçlarda Bandırma'da güvenlik açısından en önemli sorun nedir sorusuna üçüncü olarak %10.4 oran ile herhangi bir güvenlik açığı olmadığına yönelik yanıtlar verilmiştir. Günümüz kalabalık, güvenlik hissinin azaldığı kentlere nazaran Bandırma için çıkan sonuçlarda, bu oran oldukça yüksektir.

Tablo 3 Katılımcıların Bandırma'nın Daha Güvenli Bir Kent Haline Gelmesi İçin En Fazla Kimi Sorumlu Gördüklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sorumlu Görülen Grup	n	%
Polis-Jandarma	364	38.8
İlçe Belediyesi	201	21,4
Kaymakamlık	124	13.2
Büyükşehir Belediyesi	101	10.8
Vatandaşlar	85	9.1
Zabıta	47	5.0
Özel Güvenlik	17	1.8

*n sayısı örneklem hacmini geçmektedir.

Tablo 3'de katılımcıların Bandırma'nın daha güvenli bir kent haline gelmesi için en fazla kimi sorumlu gördüklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımına yer verilmiştir. Buna göre vatandaşlar %38.8 ile en fazla polis-jandarmayı, ikinci sırada ise %21.4 ile ilçe belediyesini sorumlu görmüşlerdir. Bunları takiben sırasıyla, %13.2 ile kaymakamlık, %10.8 ile büyükşehir belediyesi, %9.1 ile vatandaşlar, %5.0 ile zabıta ve son olarak da %1.8 ile özel güvenliği sorumlu görmüşlerdir.

Yapılan alan araştırması göstermiştir ki Bandırma ilçesinde yaşayan vatandaşlar güvenlik hizmetlerinden sorumlu birim olarak en yüksek oranda polis-jandarmayı görmektedir. Vatandaşların ilk sorumluluğu polis-jandarmaya vermesi beklenilen bir sonuctur. İkinci sırada ise ilçe belediyesi yer almaktadır. Yani vatandaşlar, kentlerde güvenlik hizmetinin sorumluluğunda ikinci büyük payı ilçe belediyesine yüklemiştir. Sorumluluk sıralamasında ilçe belediyesinin ikinci sırada yer alması önemli bir sonuctur.

Tablo 3'e göre sorumluluk üçüncü olarak, bir taşra yönetim birimi olan kaymakamlıktadır. İlçe genelinde genel ve özel kolluk kuvvetlerinin amiri konumunda bulunan kaymakam, ilçede suç işlenmesini önlemesinden, genel kamu düzeninin sağlanması görevlidir. İlçe asayişin sağlanması konusunda önemli görevleri bulunan kaymakamlık birimi, kanun, tüzük ve yönetmeliklerin ilçede uygulanmasından sorumludur. Dolayısıyla kent güvenliğinin sağlanmasında önemli görev ve yetkileri bulunan kaymakam, bu konuda gerekli karar ve tedbirleri almakla yükümlüdür.

Çıkan sonuçlara göre dördüncü sırada %10.8 ile büyükşehir belediyesi yer almaktadır. 6360 sayılı kanun ile Büyükşehir Belediyesi statüsü kazanan Balıkesir Büyükşehir Belediyesi'nin kapsamındaki alanlarda hizmetlerinde ve yatırımlarında kentsel güvenlik açısından sorumluluğu önemlidir.

Yerel Yönetim ve Kentsel Güvenlik İlişkisi Üzerine Bir İnceleme: Bandırma Örneği

Tabloya göre sıralamada beşinci olarak %9.1 ile vatandaşlar yer almaktadır. Burada sorumluluk bir kurum yerine tek tek bireylere yüklenmiştir. Buna göre bireyler, birlikte yaşadıkları diğer kentlilere ve kente karşı sorumluluklarının farkında olup, var olan sorunların çözümünde işbirliği sağlayarak kentte güvenliğin sağlanmasına katkı sağlayabilirler.

Sıralama %5.0 oranına sahip zabıta ile devam etmektedir. Kentte güvenliğin sağlanmasında önemli görevleri bulunan zabıta birimleri sıralamada geride kalmıştır. Bu durumun nedeni zabitanın daha çok karşılık pazar güvenliği ile sınırlı görevleri olduğunun düşünülmESİ olabilir. Son olarak %1.8 ile özel güvenlik gelmektedir.

Tablo 4 Bandırma'nın Daha Güvenli Bir Kent Haline Gelmesi İçin En Acil Yapılması Gereken İş Nedir Sorusuna İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Acil Yapılması Gereken	n	%
Trafik Sorunlarına ve Yollarda Altyapı Eksikliğine Yönelik Tedbirler	120	24.0
Kolluk Kuvvetlerinden Kaynaklı Sorunlara ve Asayiş Eksikliğine Yönelik Tedbirler	113	22.6
Beşeri Sorunlara Yönelik Tedbirler	54	10.8
Acil Yapılması Gereken İş Yoktur	47	9.4
Güvenlik Kamerası ve MOBESE	33	6.6
Kentsel Dönüşüm Çalışmaları	26	5.2
Altyapı	26	5.2
Sokak Hayvanlarına Yönelik Tedbirler	22	4.4
Alkol ve Madde Kullanımı Denetimi	15	3.0
Sokak Aydınlatması	13	2.6
Afet Riskine Dayaniksız Yapılara Yönelik Tedbirler	12	2.4
Çevre Kirliliğinin Önlenmesi	10	2.0
Kente Göç ve Turizm Kaynaklı Nüfus Artışının Kontrol Altına Alınması	9	1.8

Tablo 4'de Bandırma'nın daha güvenli bir kent haline gelebilmesi için en acil yapılması gereken iş nedir sorusuna verilen cevaplara göre ilk sırada %24.0 ile trafik sorunlarına ve yollarda alt yapı eksikliğine yönelik alınması gereken tedbirler gelmektedir. Tablo 2'de Bandırma'da güvenlik açısından en önemli sorun nedir sorusuna verilen yanıtılara paralel olarak alınması gereken önlemlere ilişkin bekleneni de bu yöndedir. Verilen cevaplar; yollarda bakım ve onarım çalışmalarının yapılması, yolların genişletilmesi, araç park alanlarının artırılması, gerekli yerlere trafik lambası konulması, yaya geçitlerinin ve kaldırımların düzenlenmesi gibi çalışmaların yapılması üzerinde yoğunlaşmıştır.

İkinci sırada %22.6 ile kolluk kuvvetlerinden kaynaklı sorunlara ve asayiş eksikliğine ilişkin tedbirlerin alınması yer almaktadır. Buna göre denetimlerin artırılması, güvenlik güçlerinin her mahallede eşit hizmet sunması, personel sayılarının artırılması, yaptırımların caydırıcı olması, kolluk kuvvetlerinin halkla iletişimlerinin kuvvetlendirilmesi bekleniler arasında yer almaktadır.

Bu sıralamayı %10.8 ile beşeri sorunlara yönelik tedbirler takip etmektedir. Buna göre halkın kentsel güvenlik için bilinçli, duyarlı ve eğitimli olması, kente ve kentte yaşayanlara saygılı olması

önemli görülmüştür. Dördüncü sırada %9.4 ile acil yapılması gereken bir iş olmadığı ve sırasıyla verilen cevaplar, %6.6 ile güvenlik kamerası ve MOBESE, %5.2 ile kentsel dönüşüm çalışmaları ve yine %5.2 ile altyapı çalışmaları, %4.4 ile sokak hayvanlarına yönelik tedbirler, %3.0 ile alkol ve madde kullanımı denetimi, %2.6 ile sokak aydınlatmalarına yönelik çalışmalar, %2.4 ile afet riskine dayaniksız yapılara yönelik tedbirler, %2.0 ile çevre kirliliğinin önlenmesi ve son olarak %1.8 ile kente göç ve turizm kaynaklı nüfus artışının kontrol altına alınması olarak sıralanmaktadır.

SONUÇ

Kentlerin geçmişten günümüze geçirdikleri evrim sonucunda toplumsal kaygı ve bekłentiler kentsel güvenlik alanında artmıştır. Bireyselliğin artması, sosyal kontrolün azalması, bireyler arasında git gide artan duyarsızlaşma ve iletişimizsizlik kentlerde önceden beri var olan güvenlik sorununun artarak varlığını sürdürmesine neden olmaktadır.

Kentsel güvenlik, birçok parçanın birleşiminden oluşan bir bütündür. Bu parçalar, kolluk kuvvetlerinin suçla mücadelede etkin rol oynaması, suç oluşumuna olanak sağlayacak kentsel tasarımların kontrol altına alınması, belediye hizmetlerinin yerine getirilmesi şeklinde ana başlıklarda toplanabilir. Parçalardan birinin eksik veya sorunlu olması, bütünde güvenli bir kente yaşama bekłentisine zarar verecektir. Bu duruma düşmemek için kurumlar üstlerine düşen sorumluluğu yerine getirmeli, genel güvenliğin sağlanması adına eş zamanlı çalışmaların artırılması gereklidir. Eş zamanlı çalışmaların kurumlar arasında sağlanması tek başına kentsel güvenlik için yeterli olmayacağındır. Yerel halkında bu eş zamanlı çalışmaya katkısıyla kentlerde güvenlik büyük ölçüde sağlanmış olacaktır.

Yerel yönetimlerin varlık sebebi, halkın yerel nitelikli ihtiyaçlarını karşılamaktır. Bu nedenle kentte güvenlik sorunlarına neden olan durumları tespit edip gerekli tedbirleri almak yerel yönetimlerin önemli sorumluluğu sayılmalıdır. Sorunların tespiti aşamasında vatandaşların istek ve bekłentilerinin yol gösterici olması oldukça önemlidir. Araştırmada Bandırma'da yaşayan katılımcıların kentsel güvenlik algısını ölçmeye yönelik bir takım sorulara yer verilmiştir. Bu şekilde vatandaşların kentsel güvenlik yönündeki istek ve bekłentileri ortaya konulmak istenmiştir.

Araştırma sonucunda katılımcılar Bandırma'nın daha güvenli bir kent haline gelmesi için en fazla sorumluluğu polis ve jandarmada görmüşlerdir. Daha sonra bu sıralamayı ilçe belediyesi takip etmektedir. Bu durum kentsel güvenlik konusunda merkezi yönetimin yanında belediyelerin sorumluluğunun önemini vurgulamaktadır. Büyükşehir belediyesi içindeki bir ilçe belediyesi olan Bandırma için sorumluluk öncelikle ilçe belediyesinde görülmüştür. Katılımcılar, kendilerine en yakın birimin alacağı önlemlerin memnuniyetlerini artıracığını düşünmektedir. Bununla birlikte büyükşehir belediyesinin sahip olduğu yetkiler ise bu konudaki hizmetlerini önemli kılmaktadır. Bu nedenle ilçe belediyesinin talep ve önerilerinin büyükşehir belediyesi tarafından dikkate alınarak ortaya çıkacak koordineli çalışmalar hizmet kalitesini ve memnuniyeti yükseltecektir.

